

Poznań, 9 kwietnia 2013 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-I.431.6.2013.3

Pani
Dorota Lew-Pilarska
Burmistrz
Gminy Czempin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 175 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) oraz § 13 Porozumienia zawartego 16 stycznia 2012 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Czempin, w dniach od 6 do 13 marca 2013 r. została przeprowadzona w Urzędzie Gminy w Czempiniu kontrola w zakresie wykorzystania i rozliczenia dotacji na realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wynikającego z Porozumienia zawartego 16 stycznia 2012 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Czempin na podstawie art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.). W związku z powyższym, na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Czynności kontrolne przeprowadził, na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.115.2013.1 z 1 marca 2013 r., kontroler – Jolanta Szaniawska, starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-I.431.6.2013.3 z 11 lutego 2013 r.

Celem kontroli była ocena jednostki kontrolowanej w aspekcie wywiązywania się z zawartego z Wojewodą Wielkopolskim Porozumienia, prawidłowości realizacji programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, prawidłowości wykorzystania otrzymanej dotacji, prawidłowości rozliczenia się z przyznanych środków, a także zbadanie rzetelności kwartalnych informacji o realizacji Programu w gminie.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych czterech nieprawidłowości i trzech uchybień, funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze zakreślonym celami kontroli.

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

16 stycznia 2012 r. Wojewoda Wielkopolski, reprezentowany przez Marię Krupecką – Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, zawarł Porozumienie z Gminą Czempin, reprezentowaną przez Dorotę Lew-Pilarską – Burmistrza Gminy Czempin, w sprawie realizacji w 2012 r. programu wieloletniego pod nazwą *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Do ww. Porozumienia zawarto trzy aneksy. Kwota dotacji celowej dla Gminy Czempin na realizację Programu w 2012 r. wyniosła 83 800,00 zł. W ramach przyznanej dotacji nie wyodrębniono kwot przeznaczonych na utworzenie nowego lub doposażenie istniejącego punktu przygotowywania lub wydawania posiłków oraz dowóz posiłków. Stwierdzono, że kwotę przedmiotowej dotacji wprowadzono do budżetu Gminy Czempin.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, pomoc państwa w przedmiotowym zakresie może być przyznana nieodpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.). W art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* wskazano, iż rada gminy może podjąć uchwałę o podwyższeniu kryterium dochodowego, o którym mowa w ust. 1. Ponadto, zgodnie z art. 6 cytowanej ustawy, pomoc w formie posiłku może być przyznana odpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kryterium, o którym mowa w art. 5. Stwierdzono, że Gmina Czempin w 2012 r. nie skorzystała z możliwości zwiększenia kręgu odbiorców pomocy w zakresie dożywiania poprzez podjęcie uchwały podwyższającej kryterium dochodowe przy przyznawaniu tej pomocy oraz uchwały w zakresie udzielania odpłatnej pomocy w formie posiłku.

Jednostką realizującą Program w Gminie Czempin był Ośrodek Pomocy Społecznej w Czempiniu, zwany dalej „OPS”.

Obowiązujące przepisy dopuszczają możliwość udzielania w ramach Programu trzech form pomocy, tj. posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup

posiłku lub żywności oraz pomocy w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Stwierdzono, że w 2012 r. w Gminie Czempin udzielano pomocy we wszystkich trzech, dopuszczonych przepisami formach. Ustalono, że dokumentacja dotycząca realizacji Programu prowadzona przez OPS w 2012 r. uwzględnia podział na dwie formy pomocy, tj. pomoc w formie posiłku oraz pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. W związku z powyższym nie można rzetelnie ustalić ile osób w 2012 r. skorzystało z pomocy w formie świadczenia pieniężnego, a ile w formie świadczenia rzeczowego. Stwierdzono, że pomocy w postaci posiłku udzielono 201 osobom lub rodzinom, natomiast świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych przyznano łącznie 119 osobom lub rodzinom. Kontrola wykazała, że poziom świadczeń w formie posiłku w Gminie Czempin był zadowalający i wyniósł 62,81%, co sprzyjało realizacji celów ustawowych Programu.

Analiza decyzji administracyjnych wraz z dokumentacją stanowiącą podstawę ich wydania, związanych z przyznawaniem pomocy w formie posiłków wykazała, że przedmiotowa pomoc przyznawana była osobom, o których mowa w art. 3 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Osoby otrzymujące przedmiotową pomoc spełniały wymagane przepisami kryterium dochodowe. Poddane badaniu decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie posiłku zawierają wymieniony w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), katalog elementów oraz zostały wydane przez osobę upoważnioną. Decyzje przekazano osobom i rodzinom, którym przyznano świadczenie w formie posiłku zgodnie z art. 109 § 1 *ustawy Kodeks postępowania administracyjnego*.

Stwierdzono, że w 6 przypadkach na 29 zbadanych udzielano posiłków przed wydaniem decyzji administracyjnych.

W 2012 r. Program realizowany był na terenie gminy Czempin w siedmiu punktach żywieniowych znajdujących się w placówkach oświatowych (pięć szkół i dwa przedszkola). Z ww. placówkami oświatowymi OPS zawarł stosowne umowy określające zasady udzielania, w ramach Programu, posiłków dzieciom i uczniom oraz zasady ich rozliczania i płatności. W trzech placówkach oświatowych usytuowanych w Czempiniu udzielano posiłków gorących, natomiast w czterech szkołach położonych w małych miejscowościach (Gimnazjum w Borowie oraz Szkoły Podstawowe w Głuchowie, Gołębinie Starym i Borowie) z powodu braku możliwości technicznych udzielano posiłków w postaci bułek, kanapek lub zestawów śniadaniowych.

W trakcie czynności kontrolnych, 11 marca 2013 r., dokonano oględzin w Szkole Podstawowej im. Bohaterów Westerplatte w Czempiniu przy ul. Kolejowej 3 w celu ustalenia warunków, w jakich uczniowie spożywają posiłki w ramach Programu. Placówka przygotowuje i wydaje posiłki gorące. Dokumenty wystawione przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kościanie potwierdzają, że stan sanitarny zakładu żywienia zbiorowego, tj. bloku żywienia w Szkole Podstawowej w Czempiniu im. Bohaterów Westerplatte, ul. Kolejowa 3 jest zgodny z wymaganiami. Stwierdzono, że w poddanej oględzinom placówce zapewniono odpowiednie warunki do wydawania i spożywania posiłków.

W okresie objętym kontrolą Szkoła Podstawowa w Czempiniu uczestniczyła w dwóch programach mających na celu popularyzację zdrowego stylu żywienia:

- „Owoce w szkole”;
- „Doskonałe Mleko w Szkole”.

Założenia ww. programów są zgodne z celem Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, jakim jest upowszechnianie zdrowego stylu żywienia.

Dzieciom spożywającym posiłki w szkole zapewniono jednakowe posiłki pod względem ilościowym i jakościowym. W 2012 r. nie prowadzono badań pod względem jakości posiłków wydawanych w ramach Programu.

Na mocy art. 6a ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola udziela pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o udzieleniu pomocy. Powyższa pomoc, nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej, a liczba dzieci i uczniów, którym udzielono tego rodzaju pomocy nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych. Stwierdzono, że Gmina Czempień w 2012 r. udzielała pomocy na zasadach określonych w art. 6a ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”, a liczba dzieci i uczniów, którym udzielono posiłków na zasadach określonych w art. 6a ustawy nie przekroczyła 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach

i przedszkolach na terenie Gminy Czempin w poszczególnych miesiącach 2012 r. na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

Analiza decyzji administracyjnych związanych z przyznawaniem pomocy w formie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności oraz świadczeń rzeczowych w postaci produktów żywnościowych wykazała, że pomoc w tych formach przyznawana była osobom, o których mowa w art. 3 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Osoby otrzymujące przedmiotową pomoc spełniały wymagane przepisami kryterium dochodowe. Decyzje przekazano osobom i rodzinom, którym przyznano ww. świadczenia, zgodnie z art. 109 § 1 *ustawy Kodeks postępowania administracyjnego*.

Ustalono, że decyzje administracyjne przyznające świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych zawierają katalog wymaganych elementów, określonych w art. 107 § 1 *ustawy Kodeks postępowania administracyjnego* oraz zostały wydane przez osobę upoważnioną, jednakże stwierdzono, że we wszystkich zbadanych przypadkach w uzasadnieniach decyzji nie wskazano przesłanek uzasadniających udzielenie pomocy w formie świadczenia pieniężnego lub świadczenia rzeczowego wynikających z § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania (Dz. U. Nr 25 poz. 186 ze zm.), który stanowi, że pomoc w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, a także pomoc w formie świadczenia rzeczowego winna być przyznawana w przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną. Kontrola wykazała, że w zbadanych przypadkach istniały przesłanki uzasadniające przyznanie pomocy w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz świadczeń rzeczowych w postaci produktów żywnościowych, jednakże stwierdzono, że we wszystkich zbadanych przypadkach nie zostały one konkretnie sformułowane w wywiadach środowiskowych.

Świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności przyznawano i wypłacano za okres wskazany w art. 106 ust. 3 *ustawy o pomocy społecznej*.

Wysokość przyznanych przez OPS w 2012 r. świadczeń pieniężnych oraz świadczeń rzeczowych dla jednej osoby lub rodziny mieściła się w przedziale od 50,00 zł do 600,00 zł miesięcznie. We wszystkich przypadkach przyznawania ww. form pomocy wysokość świadczeń ustalano indywidualnie.

Kontrola wykazała, że realizacja świadczeń była zgodna z indywidualnymi decyzjami administracyjnymi przyznającymi pomoc w ramach Programu.

Stwierdzono, że w 2012 r. w okresie przerw w nauce Gmina Czempin realizowała Program poprzez udzielanie posiłków w przedszkolach oraz wypłatę świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności.

Kontrola ksiąg rachunkowych OPS wykazała, że OPS wydatkował środki własne gminy na realizację Programu w 2012 r. w kwocie 58 178,20 zł. Środki własne przeznaczono na zakup posiłków, zakup produktów żywnościowych oraz wypłatę świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności.

Ustalono, że w Urzędzie Gminy w Czempiniu, stosownie do wymagań zawartych w § 6 Porozumienia z 16 stycznia 2012 r. oraz art. 152 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*, prowadzono wyodrębnioną ewidencję w zakresie otrzymania i wydatkowania środków z dotacji. Natomiast w OPS w okresie od stycznia do września 2012 r. nie prowadzono wyodrębnionej ewidencji wydatków dokonanych z dotacji. Przedmiotowe wydatki były ewidencjonowane w księgach rachunkowych OPS łącznie z wydatkami sfinansowanymi ze środków własnych gminy.

Skontrolowane dowody księgowe posiadają cechy określone w art. 21 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.) oraz zostały zaakceptowane i zadekretowane w wymaganej formie. Wydatki ujęto w ewidencji księgowej OPS zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 ze zm.) oraz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38 poz. 207).

W 6 przypadkach na 27 zbadanych OPS dokonał zapłaty za posiłki ze znacznym opóźnieniem w stosunku do ich faktycznej realizacji.

Gmina Czempin na realizację Programu w 2012 r. wydatkowała otrzymaną od Wojewody Wielkopolskiego dotację w wysokości 83 642,31 zł. Środki z dotacji wydatkowano na zakup posiłków, zakup produktów żywnościowych oraz wypłatę świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności. Niewykorzystaną

w 2012 r. część dotacji w kwocie 157,69 zł terminowo zwrócono na rachunek bankowy Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu.

Zgodnie z Porozumieniem z 16 stycznia 2012 r., Gmina Czempin zobowiązała się zabezpieczyć środki własne przeznaczone na realizację Programu w 2012 r. w wysokości nie mniejszej niż 40% całkowitego kosztu realizacji zadania. Ustalono, że w Gminie Czempin w 2012 r. faktycznie wykonane wydatki dotyczące realizacji Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* wyniosły 141 820,51 zł, w tym:

- 83 642,31 zł – dotacja z budżetu Wojewody Wielkopolskiego;
- 58 178,20 zł – środki własne gminy, co stanowi **41,02%** zrealizowanych wydatków.

Na podstawie art. 150 pkt 4 *ustawy o finansach publicznych* Wojewoda Wielkopolski określił w § 10 Porozumienia zawartego 16 stycznia 2012 r. termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji. Ustalono, że Gmina Czempin terminowo złożyła rozliczenie dotacji udzielonej w 2012 r. na realizację Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Dane wykazane w rozliczeniu były zgodne z ewidencją księgową OPS.

Kontrola dokumentów wykazała, że w 2012 r. w związku z realizacją Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* nie prowadzono postępowań o udzielenie zamówień publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).

Na podstawie § 11 ust. 1 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania* Burmistrz Gminy Czempin był zobowiązany do przekazywania Wojewodzie Wielkopolskiemu kwartalnych informacji o realizacji Programu w gminie. Ustalono, że kwartalne informacje o realizacji Programu przekazywano Wojewodzie Wielkopolskiemu z zachowaniem terminów określonych w § 11 ust. 1 i 2 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Sprawozdanie z realizacji Programu za okres I – XII 2012 r. zawiera katalog danych wymienionych w § 11 ust. 3 cytowanego rozporządzenia. Jednakże stwierdzono, że w Dziale I sprawozdania *Informacje ogółem* nie wykazano informacji dotyczącej liczby osób korzystających ze świadczenia rzeczowego oraz wykazano niezgodne ze stanem faktycznym informacje w zakresie *Liczby punktów żywieniowych i Liczby placówek prowadzących dożywianie*.

Na mocy art. 8 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* Program jest realizowany w gminach, a koordynatorem Programu w gminie jest, odpowiednio, wójt (burmistrz, prezydent miasta), natomiast art. 3 pkt 3 *ustawy*

o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” stanowi, iż w ramach Programu winny być realizowane działania dotyczące utworzenia systemu ciągłego monitorowania skuteczności działań realizowanych w ramach Programu. Kontrola wykazała, że Burmistrz Gminy Czempin podjęła w powyższym zakresie następujące działania:

- przekazywała Wojewodzie Wielkopolskiemu kwartalne informacje o realizacji Programu w gminie;
- przyjmowała bieżące informacje dotyczące realizacji Programu od Kierownika OPS;
- organizowała spotkania w celu omówienia potrzeb w zakresie dożywiania z udziałem Kierownika OPS oraz Dyrektorów Szkół i Przedszkoli. Stanowiły one monitoring środowiskowy pozwalający ustalić bieżącą liczbę osób dożywianych i ocenić, czy na terenie gminy nie występują przypadki niedożywienia dzieci;
- na podstawie szacunków OPS określała kwoty środków finansowych niezbędnych do prawidłowej realizacji Programu.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 6 przypadkach na 29 zbadanych udzielano posiłków przed wydaniem decyzji administracyjnych.
2. W okresie od stycznia do września 2012 r. w OPS nie prowadzono wyodrębnionej ewidencji wydatków dokonanych z dotacji. Przedmiotowe wydatki były ewidencjonowane w księgach rachunkowych OPS łącznie z wydatkami sfinansowanymi ze środków własnych gminy.
3. W 6 przypadkach na 27 zbadanych OPS dokonał zapłaty za posiłki ze znacznym opóźnieniem w stosunku do ich faktycznej realizacji.
4. W sprawozdaniu z realizacji Programu za okres I – IX 2012 r. nie wykazano informacji dotyczącej liczby osób korzystających ze świadczenia rzeczowego oraz wykazano niezgodne ze stanem faktycznym informacje w zakresie *Liczby punktów żywieniowych* i *Liczby placówek prowadzących dożywianie*.

Ad. 1

W 6 przypadkach na 29 zbadanych udzielano posiłków przed wydaniem decyzji administracyjnych. Dotyczyło to szczególnych przypadków, gdy z powodu opieszałości rodziców nie można było zgromadzić kompletnej dokumentacji koniecznej do wydania

decyzji administracyjnych. Z uwagi na dobro dzieci zagrożonych niedożywieniem udzielono im posiłków w trakcie prowadzenia pracy socjalnej, przed wydaniem decyzji administracyjnych.

Ad. 2

W okresie od stycznia do września 2012 r. w OPS nie prowadzono wyodrębnionej ewidencji wydatków dokonanych z dotacji. Przedmiotowe wydatki były ewidencjonowane w księgach rachunkowych OPS łącznie z wydatkami sfinansowanymi ze środków własnych gminy. Było to niezgodne z wymaganiami określonymi w § 6 Porozumienia z 16 stycznia 2012 r. oraz w art. 152 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*. Analiza ksiąg rachunkowych OPS wykazała, że w okresie od stycznia do września 2012 r. wydatki na realizację Programu ewidencjonowano na następujących kontach księgowych: 130-852-85295-3110-01 *Rachunek bieżący – dożywianie – szkoły ogółem od stycznia do września 2012 r.*, 130-852-85295-3110-02 *Rachunek bieżący – dożywianie – ogółem art. 6a za okres od stycznia do września 2012 r.* oraz 130-852-85295-3110-03 *Rachunek bieżący – dożywianie – zasilek celowy i sklepy za okres od stycznia do września 2012 r.* Wydatki sfinansowane z dotacji z budżetu państwa ujmowane były w księgach rachunkowych łącznie z wydatkami sfinansowanymi ze środków własnych gminy. Od miesiąca października 2012 r. wprowadzono do ksiąg rachunkowych OPS nowe konta analityczne, na których ewidencjonowano wydatki w podziale uwzględniającym źródło ich finansowania, tj. dotacja oraz środki własne gminy. Wydatki z dotacji ujmowano na kontach: 130-852-85295-3110-08 *Rachunek bieżący – dożywianie – szkoły środki dotacja Poznań*, 130-852-85295-3110-09 *Rachunek bieżący – dożywianie – art. 6a środki dotacja Poznań* oraz 130-852-85295-3110-10 *Rachunek bieżący – dożywianie – zasilek celowy i sklepy środki dotacja Poznań*. Kontrola wykazała, że wyodrębniona ewidencja księgowa środków wydatkowanych z dotacji była przez OPS prowadzona w okresie od października do grudnia 2012 r.

Przyczyną nieprawidłowości było niedopatrzenie Głównej Księgowej OPS, która wcześniej nie posiadała wiedzy o konieczności prowadzenia wyodrębnionej ewidencji wykorzystania środków z dotacji udzielonej na realizację Programu.

W konsekwencji, księgi rachunkowe OPS nie odzwierciedlają rzeczywistych kwot wydatków na realizację Programu z uwzględnieniem źródła ich finansowania.

Ad. 3

W 6 przypadkach na 27 zbadanych OPS dokonał zapłaty za posiłki ze znacznym opóźnieniem w stosunku do ich faktycznej realizacji. Porównanie dowodów księgowych z umową nr 8121 /12/2012 zawartą pomiędzy OPS a Przedszkolem „Leśna Rodzinka” w Czempiniu wykazało,

że w sześciu przypadkach Dyrektor Przedszkola nieterminowo dostarczyła do OPS faktury za dożywianie dzieci objętych Programem. Wg umowy rozliczenie za posiłki winno następować jeden raz w miesiącu, na podstawie wystawionej przez placówkę oświatową faktury. Stwierdzono, że faktury za miesiące: maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień oraz październik 2012 r. wystawiono dopiero 4 grudnia 2012 r., a dostarczono do OPS 5 grudnia 2012 r. OPS dokonał zapłaty za wydane posiłki w terminie określonym umową, tj. w ciągu 14 dni od otrzymania faktur.

Przyczyną nieprawidłowości była opieszałość Dyrektora Przedszkola „Leśna Rodzinka” w Czempieniu, która mimo telefonicznych ponagleń ze strony OPS nie wywiązywała się z zapisów umowy dotyczących terminów dostarczania faktur za wydane posiłki.

W konsekwencji opisanych zdarzeń OPS nie mógł realizować Programu z zachowaniem zasad wynikających z art. 44 ust. 3 pkt 3 *ustawy o finansach publicznych*, który stanowi, że wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Ad. 4

W sprawozdaniu z realizacji Programu za okres I – IX 2012 r. nie wykazano informacji dotyczącej liczby osób korzystających ze świadczenia rzeczowego oraz wykazano niezgodne ze stanem faktycznym informacje w zakresie *Liczby punktów żywieniowych* i *Liczby placówek prowadzących dożywianie*. Porównanie danych wykazanych w sprawozdaniu z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-IX 2012 r. z dokumentacją wykazało, że w Dziale I sprawozdania *Informacje ogółem*:

- nie wykazano informacji dotyczącej liczby osób korzystających ze świadczenia rzeczowego w wierszu 5, podczas gdy kontrola wykazała, że udzielano pomocy w tej formie;
- wykazano niepoprawne informacje w wierszach:
 - *Liczba punktów żywieniowych ogółem*: jest 8, kontrola wykazała, że było 7;
 - *z tego stołówki*: jest 0, kontrola wykazała, że było 3;
 - *inne*: jest 8, kontrola wykazała, że było 4;
 - *Liczba placówek prowadzących dożywianie*: jest 8, kontrola wykazała, że było 7;
 - *z tego szkoły*: jest 3, kontrola wykazała, że było 5;
 - *przedszkola*: jest 1, kontrola wykazała, że było 2;
 - *inne*: jest 4, kontrola wykazała, że było 0.

Przyczyną nieprawidłowości była niepoprawna interpretacja zasad wypełniania dokumentu oraz błąd pracownika OPS sporządzającego dokument.

Na skutek opisanej nieprawidłowości niemożliwe było sporządzenie rzetelnego sprawozdania z realizacji Programu dla całego województwa wielkopolskiego.

Ponadto, w wyniku kontroli stwierdzono trzy chybień polegające na:

1) w 2012 r. w Gminie Czempin, w ramach Programu, udzielano pomocy w trzech formach, tj. w formie posiłku; w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz pomocy w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, natomiast dokumentacja dotycząca realizacji Programu prowadzona przez OPS uwzględniała podział na dwie formy pomocy, tj. pomoc w formie posiłku oraz pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. Z przedłożonych dokumentów wynika, że pomoc w postaci świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności oraz świadczeń rzeczowych w postaci produktów żywnościowych przyznano łącznie 119 osobom lub rodzinom.

W konsekwencji ww. uchybień nie można rzetelnie ustalić ile osób lub rodzin skorzystało w Gminie Czempin w 2012 r. z pomocy w formie świadczeń rzeczowych, a ile z pomocy w formie świadczeń pieniężnych.

2) we wszystkich zbadanych decyzjach administracyjnych przyznających, w ramach Programu, pomoc w formie świadczenia pieniężnego lub świadczenia rzeczowego w uzasadnieniach nie wskazano przesłanek uzasadniających udzielenie pomocy w tych formach wynikających z § 6 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, który stanowi, że pomoc w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, a także pomoc w formie świadczenia rzeczowego winna być przyznawana w przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną.

Przyczyną uchybień było rutynowe postępowanie pracowników OPS przy sporządzaniu decyzji administracyjnych;

3) we wszystkich zbadanych przypadkach w wywiadach środowiskowych nie zostały konkretnie sformułowane przesłanki uzasadniające udzielanie, w ramach Programu, pomocy w formie świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz w formie świadczeń rzeczowych w postaci produktów żywnościowych. Analiza

przedmiotowej dokumentacji wykazała, że głównymi przesłankami udzielania pomocy w formie świadczeń pieniężnych były:

- brak możliwości zapewnienia posiłku (brak odpowiedniej bazy żywieniowej do wydawania posiłków osobom dorosłym),
- sytuacja osobista osób lub rodzin (w kilku przypadkach pomocy udzielono osobom wymagającym specjalistycznej diety),
- sytuacja rodzinna (np. matka po urodzeniu dziecka przebywała w domu i sama przygotowywała posiłki).

Świadczenia rzeczowe przyznawano głównie osobom lub rodzinom z problemem alkoholowym, w których istniało zagrożenie, że zasiłek w formie pieniężnej może być wydatkowany na inne cele.

Przyczyną uchybienia było rutynowe postępowanie pracowników OPS przy sporządzaniu wywiadów środowiskowych.

Stan faktyczny został utrwalony w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym oraz załączonych do projektu wystąpienia pokontrolnego dokumentach:

Załącznik nr 1: Oświadczenie złożone 11 marca 2013 r. przez Burmistrza Gminy Czempin.

Załącznik nr 2: Lista sprawdzająca realizację programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 3: Lista sprawdzająca kwartalne informacje o realizacji programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 4: Protokół oględzin z 11 marca 2013 r.

Załącznik nr 5: Lista sprawdzająca finansową realizację programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 6: Lista sprawdzająca prawidłowość udzielania świadczeń w ramach programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, wnoszę o:

1. Udzielanie świadczeń w postaci posiłku, z wyłączeniem pomocy określonej w art. 6a ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”, wyłącznie na podstawie obowiązujących decyzji administracyjnych przyznających przedmiotową pomoc.

2. Prowadzenie przez OPS wyodrębnionej ewidencji wykorzystania środków z dotacji na realizację Programu, stosownie do zapisów Porozumienia zawartego z Wojewodą Wielkopolskim oraz art. 152 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*.
3. Wzmocnienie działań koordynujących realizację Programu w Gminie Czempin poprzez zmotywowanie Dyrektora Przedszkola „Leśna Rodzinka” w Czempiniu do terminowego wystawiania faktur za posiłki wydane w placówce, co umożliwi OPS wydatkowanie środków publicznych z zachowaniem zasad wynikających z art. 44 ust. 3 pkt 3 *ustawy o finansach publicznych*.
4. Rzetelne i uważne sporządzanie sprawozdań z realizacji Programu w celu uniknięcia błędów oraz wykazywanie w nich pełnych danych, co umożliwi opracowanie poprawnego sprawozdania z realizacji Programu dla całego województwa wielkopolskiego.
5. Prowadzenie przez OPS dokumentacji w sposób umożliwiający wyodrębnienie wszystkich form pomocy stosowanych w Gminie Czempin w ramach Programu.
6. Wskazywanie w uzasadnieniach decyzji administracyjnych przyznających, w ramach Programu, pomoc w formie świadczenia pieniężnego lub świadczenia rzeczowego przesłanek uzasadniających udzielenie pomocy w ww. formach, wynikających z § 6 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.
7. Wskazywanie w wywiadach środowiskowych, stanowiących podstawę wydania decyzji administracyjnych, o których mowa powyżej przesłanek uzasadniających udzielanie pomocy w formie świadczenia pieniężnego lub świadczenia rzeczowego wynikających z § 6 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie **30 dni** od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z poważaniem
/Z up. Wojewody Wielkopolskiego
Przemysław Pacia
Wicewojewoda Wielkopolski/

